

Оскільки міжнародний маркетинг – це компроміс між використанням рішень, випробуваних на внутрішньому ринку, та необхідним рівнем адаптації до нових ринків. Отже, українським підприємствам необхідно приділяти більше уваги саме дослідженню внутрішнього ринку. Аналіз ринків в межах своєї країни зробити значно легше та дешевше, зважаючи на інформованість підприємства про дію зовнішніх чинників та доступність цільової аудиторії дослідження. Досвід, набутий на внутрішньому ринку, зорієнтує спеціалістів фірми у процесі розробки міжнародної маркетингової стратегії.

Першою необхідною умовою оптимізації міжнародної маркетингової діяльності на українських підприємствах є впровадження маркетингової ідеології в процесах прийняття управлінських рішень. Наступним важливим кроком є обрання ключових компонентів маркетингової стратегії. Підприємствам необхідно навчитися збирати найважливішу та найменш відому інформацію та перетворювати її на конкурентну перевагу. Також українським підприємствам сьогодні бракує чіткої організаційної структури ведення міжнародної маркетингової діяльності.

Висновки. Незважаючи на те, що міжнародний маркетинг в Україні як економічний процес зародився нещодавно, він набрав вже досить високих обертів. Україна сьогодні не лише імпортує, але і сама надає маркетингові послуги за кордон. Це свідчить про зростання її досвіду в цій сфері та покращення рівня міжнародного маркетингу. Аналіз закордонних ринків та безпосередній процес виходу на них надають можливість українським підприємствам поглиблювати співробітництво з закордонними суб'єктами та розширювати межі своєї діяльності на світовому ринку.

Позитивним фактором є усвідомлення українськими маркетологами необхідності розробки та впровадження власної методології міжнародного маркетингу на основі досліджень відомих закордонних вчених. Така умова є необхідною для повноцінного розвитку міжнародного маркетингу як інструменту інтеграції України у світове господарство. Використання закордонної практики як шаблону неможливе, оскільки Україна має свої особливості розвитку ринкових відносин.

Кожне українське підприємство має постійно підлаштовуватися під зміни у світовому господарстві. Для цього потрібно створювати релевантну маркетингову стратегію з перманентною її модифікацією. На сучасному етапі глобалізаційних процесів економіки українським суб'єктам господарювання не вистачає досвіду для протистояння у конкурентній боротьбі з іноземними компаніями. Але з кожним роком зростає професіоналізм вітчизняних маркетологів та спостерігається застосування нових течій в міжнародному маркетингу в Україні.

Отже, сьогодні триває становлення міжнародного маркетингу в Україні. І його подальший інтенсивний розвиток надасть ще більше можливостей інтеграції українських підприємств у світову економіку.

Список використаних джерел:

1. Державний комітет статистики – ukrstat.gov.ua
2. Каніщенко О.Л. Міжнародний маркетинг у діяльності українських підприємств. – К.: Знання, 2007. – 446 с.
3. Циганкова Т.М. Міжнародний маркетинг: теоретичні моделі та бізнес-технології. – К.: КНЕУ, 2004. – 400 с.

УДК 339.9 (0.45)

ДЕРЕВ'ЯНКО І.П.,

Інститут міжнародних відносин НАУ,
доцент кафедри міжнародних економічних
відносин і бізнесу, к.і.н., доц.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ЕВОЛЮЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН НАПЕРЕДОДНІ КРАХУ «СТАРОГО СВІТОВОГО ПОРЯДКУ»

Анотація. У статті висвітлюються питання розвитку тенденцій міжнародних відносин у період визрівання передумов Першої світової війни. Досліджуються дипломатичні кроки і позиції провідних держав світу, розглядаються визначальні події червня-липня 1914 р., які зрештою призвели до глобального протистояння.

Ключові слова: Міжнародні відносини, дипломатія, війна, позиція, політика, криза, конфлікт, цивілізація, протиріччя, світовий порядок Троїстий союз, Антанта.

Дерев'янко И.П. Особенности процесса эволюции международных отношений накануне краха «старого мирового порядка»

Аннотация. В статье освещаются вопросы развития тенденций международных отношений в период дозревания предпосылок Первой мировой войны. Исследуются дипломатические шаги и позиции ведущих стран мира, рассматриваются события июня-июля 1914 г., которые вскоре привели к глобальному противостоянию.

Ключевые слова: Международные отношения, дипломатия, война, позиция, политика, кризис, конфликт, цивилизация, противоречия, мировой порядок, Тройственный союз, Антанта.

Derevianko I.P. The features of the evolution process of International Relationships collapse of the “old order of Peace”

Annotation. The article highlights the development trends of international relationships during the ripening conditions of the First World War. Here is researched diplomacy and the position of leading world states; the determining events of June and July 1914 are considered, which eventually led to a global confrontation.

Key words: International relationships, diplomacy, war, rank, politics, crisis, conflict, civilization, controversy, world order Triple Alliance, Entente.

Постановка проблеми. Перша світова війна була не просто глобальним конфліктом, а історичною подією, яка багато в чому визначила обличчя сучасного світу. Катастрофа світової війни застала західну цивілізацію несподівано, хоча про неминучість та фатальну визначеність військового зіткнення багато писали й говорили. Тому можливість війни була зрозумілою для багатьох. Світ стояв на межі великої «перебудови».

Однак до трагічної драми 1914 р. існували всі передумови для мирного співіснування й взаємозбагачення різних національних культур.

Проте у липні 1914 р. перспективи міжцивілізаційного діалогу були перекреслені як об'єктивними закономірностями, так і фатальними випадковостями. Щоб прояснити картину драматичних подій влітку 1914 р. і засвідчити триумф агресивної політики, необхідно з'ясувати сутність процесу розвитку міжнародних відносин та розглянути політику правлячих дворів напередодні великої війни.

Зацікавленість проблематикою викликана тим, що наслідком складних міжнародних відносин 1900 – 1914 рр. стала Перша світова війна, яка зрештою визначила головні тенденції історичного розвитку європейської цивілізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тематика розвитку міжнародних відносин на початку ХХ ст. і досі залишається предметом жвавих наукових дискусій. Вона знаходить своє віддзеркалення в усе більшій кількості національних та зарубіжних працях.

Серед останніх наукових досліджень, що проливають світло на різнобічні аспекти проблематики варто відзначити праці Е.М. Кучменко, М.Й. Марущака, В.К. Шацिला. [5; 6; 10] Багатьох аспектів теми наукового дослідження торкаються статті О.Р. Айрапетова, Л.В. Зелениної, В.А. Кареліна. [1; 2; 4] Цінні відомості для аналізу проблематики мають публікації А.В. Островського, О.А. Севрюкової, Б.М. Туполева.[7; 8; 9] Автори розглядають передумови і витоки Першої світової війни, висвітлюють міжнародні кризи і військові зіткнення, які віддзеркалювали тенденцію до визрівання спочатку європейського, а потім і світового конфлікту.

Постановка завдання. Початок ХХ ст. відкривав нову сторінку в історії міжнародних відносин, якій прийшлося зіштовхнутися з надзвичайно складними питаннями кривавої епохи. Повертаючись до колізій майже 100-літньої давнини, необхідно дослідити дипломатичні кроки і позиції головних гравців світової політики напередодні грандіозної драми, що дасть можливість визначити рушійні сили глобального протистояння і довести неспроможність дипломатії вирішити проблемні питання виключно мирним шляхом.

Виклад основного матеріалу дослідження. Епоха кінця ХІХ століття і початку нового залишалася віком не лише складних міжнародних відносин, що породжували конфлікти і кризи, а й часом безжурного сподівання на неперервність економічного, технічного та інтелектуального прогресу. У ті часи долі світу залежали від волі і відносин європейських держав. Європа контролювала майже весь світ, який до того ж був фактично поділений між впливовими європейськими державами. США, не дивлячись на зростання економічної могутності, ще не стали впливовим гравцем на міжнародному полі. Сполучені Штати в основному вдовольнялися роллю «локомотива» Західної півкулі. Проте вони як і Японія не бажали залишатися у ролі статистів світової політики. І все ж здавалось, що встановлений світовий порядок ніщо не зможе похитнути. Але це була небезпечна ілюзія. [5, с. 21]

Загострення міжнародної ситуації, яке було викликане протиріччями між провідними акторами світової політики нічого доброго не віщувало. Англія не могла знайти спільної мови з Францією та Росією, а наприкінці ХІХ ст. вимушена була зарахувати до лав небезпечних ворогів і Німеччину. Остання ж змогла знайти союзників лише в обличчі Австро-Угорщини і слабкої й непередбачуваної Італії. Всі три учасники Троїстого союзу зобов'язувалися дотримуватися взаємно доброзичливого нейтралітету у випадку війни з будь-якою іншою великою державою, крім Франції, і надати військову допомогу один одному у випадку нападу двох або більше великих держав.

Договір про Троїстий союз, укладений на п'ять років з продовженням терміну дії, співіснував паралельно з австро-німецьким союзом 1879 р., направленим проти Росії, і з угодою трьох імператорів 1881 р. Відтак наслідком блискучих дипломатичних маневрів Бісмарка стала складна система союзів, де панівні позиції належали Німеччині. [6, с. 17]

На початку ХХ ст. почали простежуватися більш чітко контури майбутніх військово-політичних блоків. Стратегічні доктрини Англії і Німеччини підсилювали конфронтацію між ними і штовхали їх у вир небезпечної боротьби. З огляду на серйозну небезпеку, яку несла в собі Німеччина, Англія вже не могла повністю покладатися на політику «блискучої ізоляції».

У свою чергу, Франція, відчувши німецьку загрозу розпочала енергійний рух у напрямку Британії. Дипломатія Англії вважала доцільним зближення з Францією, яке мало забезпечити нейтралітет останньої в російсько-японській війні. В тих умовах, коли вся дипломатична увага Європи була прикута до Далекого

Сходу, союз з Англією для Франції був край необхідний, оскільки вона фактично залишалася віч-на-віч зі своїм найнебезпечнішим східним сусідом. [2, с. 90]

Розпочавши дипломатичні переговори, Англія і Франція вирішили досягнути спочатку компромісу у колоніальних питаннях. Тому англо-французький договір Антанти (від франц. entente – згода) прийняв форму угоди про розділ колоній.

Зокрема, у тексті договору жодним словом не згадувалося про спільні дії проти Німеччини. Адже в цьому і не було великої потреби. За угодою Англія і Франція, усуваючи взаємні суперечності, ділили чи не останні «вільні» колоніальні території і позбавляли державності Марокко та Єгипет. Тим самим вони створювали потужний фундамент для спільної протидії Німеччині.

Посилення Німеччини та її політика шантажу зміцнювали англійську дипломатію в переконанні, що їй потрібно терміново знайти точки дотику з російським урядом. Далекосхідний антагонізм між обома державами був у певній мірі усунутий японськими перемогами. На Близькому Сході у Англії і Росії з'явився спільний ворог в особі Німеччини. Колишню гостроту зберігали головним чином лише суперечності в Середній Азії, особливо у Афганістані і в Персії. [5, с. 17]

Дедалі більше давала про себе знати амбіційна Японія, яка вирішила позмагатися за вплив на Далекому Сході з царською Росією, яка виявилась неспроможною зупинити зухвалий збройний виступ Японії. Зазнавши ганебної поразки у війні проти Японії, Росія значно послабила свої позиції на міжнародній арені. Російсько-японська війна значно прискорила процес перегрупування великих держав навколо двох діаметрально-протилежних центрів – Великої Британії і Німеччини.

В 1913 р. і на початку 1914 р. зусилля британської дипломатії були направлені на те, щоб замаскувати гостроту англійсько-німецьких протиріч. Пацифістські жести і маневри англійської дипломатії в Берліні і у Відні зміцнювали надію на те, що Англія не має наміру воювати проти Німеччини. Подібні ілюзії знаходили підґрунтя у австрійських і німецьких дипломатів. Отже, англійська дипломатія упродовж зазначеного відтинку часу підтримувала в Берліні надію на британський нейтралітет.

Оманливі симптоми англійсько-німецького зближення примушували нервувати Париж і Петербург. Комбінуючи, англійська дипломатія не ставила собі за мету дистанціюватися від Франції і Росії. За допомогою переговорів з Німеччиною вона намагалася підняти собі ціну в очах своїх партнерів по Антанті. [3, с. 238]

Небезпечні симптоми в європейській цивілізації почала проявляти мілітаристська політика. Мілітаризація економіки і мілітаризація свідомості величезних мас людей закладали основи агресивних намірів і наближали Європу до великого протистояння.

Німеччина і надалі продовжувала грати у азартні та небезпечні військово-дипломатичні ігри, дратуючи тим самим своїх ворогів. Новий міжнародний конфлікт спалахнув наприкінці 1913 р., коли за угодою з Туреччиною Німеччина направила у Константинополь для реорганізації турецької армії військову місію з 42 офіцерів на чолі з генералом Лиманом фон Сандерсом. При цьому турецький султан призначив німецького генерала на посаду командуючого 1-м корпусом, розташованим у Константинополі, що фактично означало встановлення німецького контролю над протоками.

Такий хід подій викликав в Петербурзі хвилю обурення. Голова Ради міністрів Коковцев відразу розпочав з німецьким канцлером і з самим Вільгельмом переговори про місію Лимана. Російський міністр вимагав принаймні зняти Лимана фон Сандерса з посади командувача гарнізоном турецької столиці. У цій ситуації Туреччина зайняла тверду позицію і засудила втручання Росії у справу німецького генерала. Зароджувався гострий дипломатичний конфлікт. Царський уряд сподівався на підтримку Парижа і Лондона. Франція прагнула в деякій мірі дистанціюватися від цього конфлікту, але все ж виразила без особливого бажання готовність підтримати Росію. Англія ж зайняла більш ухильну позицію.

Конфлікт був розв'язаний, коли російській дипломатії вдалося добитися від Німеччини і Порту деякої поступки. У січні 1914 р. Лиману було присвоєно звання мушира, тобто маршала турецьких військ, що дозволило звільнити його з посади командувача корпусу, як не відповідаючої його новому званню, і призначити генерал-інспектором турецької армії. Щоправда ця поступка з боку Німеччини ні на йоту не змінила плани німецьких мілітаристських кіл, які вбачали у завданні місії Лимана встановлення повного контролю над турецькими збройними силами. [3, с. 231]

Відтак посилення німецького впливу в Туреччині могло призвести до встановлення контролю Німеччини над стратегічними протоками.

Тож з початку ХХ ст. до фатальних пострілів в Сараєво Європа була свідком низки політичних криз, які в будь-який момент могли вилитися у всеохопну війну. Здавалось тодішній світ був приречений конфліктувати. Головні гравці світової політики змагаючись між собою за нові сфери впливу, наражали світ на конфлікт глобального масштабу. Марокканська, боснійська кризи, Балканські війни ніби підготовлювали плацдарм до великої війни. Зрештою постріли сербського націоналіста Гаврила Принципа, які обірвали життя Франца-Фердинанда відіграли зловісну роль та внесли в міжнародне життя особливу напругу. [3, с. 240]

Після вбивства ерцгерцога Франца-Фердинанда Відень перебував у повній розгубленості. На цьому етапі австро-сербської кризи питання про війну і мир фактично вирішувалося в Берліні. Старий імператор Франц-Йосиф вважав, що Сербія повинна бути «усунена з Балкан як політичний чинник».

Німеччина, в якій план мобілізації був закінчений 31 березня 1914 р., знала про невідповідність Росії до війни, військова програма якої мала завершитися тільки в 1917 р.

Не втручання Росії у конфлікт загрожувало існуванню Сербії. Поки австро-угорський уряд роздумував над виступом проти Сербії, дипломатія держав Антанти енергійно розробляла плани майбутніх дій. Європа стояла на перехресті історії. Війна набувала реальних обрисів. [10, с. 28]

Найбільш складною і неоднозначною виявилася позиція англійського уряду, який чудово бачив можливий сценарій конфлікту на Балканах але не прагнув його розрядити. Політика британського міністра Грея заохочувала німецьку агресію. Грей не скористався досвідом агадирської кризи і не зробив застережної заяви Берліну. Вибрана ним дипломатична лінія поведінки зовсім не сприяла збереженню миру. Проте це не завадило Грею запевнити німецького посла Ліхновського, що зробить «все можливе, щоб запобігти війні між великими державами».

Англія була впевнена у своїх силах і не боялася зіткнення. «Жодного разу протягом трьох останніх років ми не були так добре підготовлені», – заявив перший лорд адміралтейства Черчілль. [3, с. 246]

А тим часом Австро-Угорщина не полишала ні на мить думку про розправу з Сербією. Заручившись підтримкою Берліна, австро-угорський уряд 23 липня пред'явив Сербії ультиматум з 48-годинним терміном. Прийняття ультиматуму було рівносильне відмові від суверенітету. Сербський уряд негайно ж звернувся до Росії з проханням про допомогу. Міністр закордонних справ Сазонов, ознайомившись з ультиматумом, вигукнув: «Це європейська війна!»

Росія спробувала запобігти конфлікту, запропонувавши проект дипломатичного демаршу Англії, Франції і Росії. Однак союзники Росії відмовилися від цієї ідеї. Натомість французький президент Пуанкаре наполягав на проведенні «твердої» політики відносно Австро-Угорщини і Німеччини.

В установленій термін 25 липня Сербія прийняла майже всі провокаційні вимоги Відня. Виняток становив пункт, де йшлося про участь австрійських представників у проведенні слідства на території Сербії, яка вважала це «порушенням конституції і закону про кримінальне судочинство».

Цього Австро-Угорщині було достатньо, щоб розпочати 28 липня військові дії проти Сербії. У відповідь Росія стала на шлях мобілізації. [9, с. 29]

Німеччина робила все можливе, щоб стримати російські мобілізаційні заходи. Намагаючись відтягнути російські військові приготування, кайзер Вільгельм II обіцяв царю вплинути на Відень. 29 липня німецький посол Пурталес зачитав Сазонову телеграму Бетмана, який вимагав, щоб Росія припинила військові приготування, інакше Німеччині доведеться оголосити мобілізацію, що може легко викликати війну. «Тепер у мене немає більше сумнівів щодо дійсних причин австрійської непримиренності», – кинув Сазонов Пурталесу, вислухавши телеграму канцлера. [6, с. 24]

Того ж дня, 29 липня, за наполяганням начальника генерального штабу Янушкевича, Микола II підписав указ про загальну мобілізацію. Та раптом нова заспокійлива телеграма Вільгельма про прагнення Німеччини досягти угоди між Росією і Австрією, зупинила царя, який обмежився частковою мобілізацією, направленою тільки проти Австро-Угорщини..

І все ж Сазонову 30 липня вдалося переконати царя у необхідності проведення загальної мобілізації. Опівночі 31 липня німецький посол з'явився до Сазонова з повідомленням, що якщо 1 серпня до 12 години дня Росія не демобілізуватиметься, то Німеччина теж оголосить мобілізацію. Сазонов запитав, чи означає це війну. «Ні, – відповів Пурталес, – але ми до неї надзвичайно близькі». Росія залишалася незворушною. Того ж дня, 1 серпня Німеччина приступила до загальної мобілізації. [3, с. 253]

Увечері, 1 серпня, німецький посол граф Пурталес не отримавши прийнятної відповіді, вручив Сазонову ноту з оголошенням війни Росії. Маховик війни починав потроху розкручуватися. Почалася російсько-німецька війна. Німеччина очікувала виступу Франції. Але французький уряд проявляв терпіння і залізну витримку. Очевидно Париж не бажав стати в очах світової громадськості розпалювачем війни і поступився цією роллю Берліну, якому було вже не до роздумів. Німеччині нічого іншого не залишалося як 3 серпня взяти на себе відповідальність за оголошення війни Франції. [3, с. 254]

Войовнича дипломатія Берліна крокувала далі. Висунувши уряду Бельгії вимогу пропустити німецькі війська через її територію, вона вирішила втягнути у війну останнього головного гравця європейської політики. Бельгія відхилила вимоги Німеччини і звернулася до Англії за допомогою.

Порушення нейтралітету Бельгії стало приводом для оголошення Великобританією війни Німеччині. В німецьке посольство надійшло повідомлення, в якому зазначалося: «Уряд його величності вважає, що між обома країнами з 11 годин вечора 4 серпня існує стан війни». [3, с. 259]

Дипломатія очевидно втомилася стримувати наступ війни, яка зрештою прорвала її хиткі оборонні редуту. За лічені дні полум'я австро-сербського конфлікту охопило майже всю Європу, а згодом і весь світ.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Війна стала наслідком зіткнення глобальних політичних і економічних інтересів європейських імперій. Ретроспективний погляд на історію звісно не заперечує економічних мотивів мілітаристської політики, але й не має достатніх підстав стверджувати, що без військового розв'язання проблем економічний розвиток був би неможливий.

Розвиток міжнародних відносин напередодні великої війни не відрізнявся стабільністю. Своєрідною рисою тодішнього міжнародного життя були перманентні міжнародні конфлікти і кризи, що відзначалися особливою гостротою. Міжнародні процеси і явища, що набули вибухонебезпечного характеру крок за кроком наближали світ до глобального протистояння. Підсилювали тенденцію протистояння різнобічні погляди непримиренних суперників на майбутній світоустрій.

Німецький імператор Вільгельм грав у небезпечні військово-політичні ігри. Він проігнорував дипломатію Бісмарка, формула якої передбачала уникнення війни на два фронти і забезпечення умов для локалізації майбутніх воєн. В обійми війни Німеччину безумовно підштовхнула і «тверда політика» Антанти. Остання вже бачила себе на вершині політичного олімпу. Вона була упевнена у власних силах. Справа залишалася за малим – знищити непримиренного ворога – Німеччину.

Отже, дипломатичні кроки і позиції провідних акторів світової політики напередодні війни, що мало нагадували миролюбну політику були направлені на ескалацію балканського конфлікту, який зрештою переріс у війну світового масштабу.

У той час дипломатія великих держав, відстоюючи імперські амбіції, мало була зацікавлена зберегти мир, а відтак і запобігти війні. Аналіз політики двох ворожих таборів та еволюції міжнародних відносин дає змогу стверджувати, що всі учасники ймовірного конфлікту, осліплені можливістю зірвати колосальний банк, діяли виключно з позицій геополітичного прагматизму. На цей раз вони сповна використали чергову балканську кризу, яка ніби стала сигналом до великої вирішальної битви і втрачати цей шанс вже ніхто не хотів. Хоча можливості уникнути конфліктної ситуації і зберегти Європу від потрясінь звісно були. Але перевага була на боці прихильників войовничої і агресивної політики. Вийти на якісно новий рівень міжнародного спілкування Європа була ще не готова.

Росія залишалася найслабкішою ланкою Антанти, але їй відводилась почесна роль «парового катка». Так Англія і Франція цінували свого партнера по коаліції.

Перспективним напрямом дослідження проблеми вбачається визначення ролі і місця Росії у складній системі міжнародних координат у 1900 – 1914 рр. Важливими для дослідження залишається питання російської політики влітку 1914 р., яка зрештою стала заручником політики Великої Британії і Франції.

Список використаних джерел:

1. Айрапетов О.Р. Балканы в стратегии Антанти и ее противников (1914-1918 гг.) // Новая и новейшая история. – 2003. – №5. – С. 191-224.
2. Зеленина Л.В. О происхождении мировых войн XX века // Военно-исторический журнал. – 1997. – №2. – С. 90-91.
3. История дипломатии / В.П. Потемкин, С.В. Бахрушин, А.В. Ефимов и др. ; под ред. В.П. Потемкина. – М., 1945. – Т.2. – 424 с.
4. Карелин В.А. Русская разведка в Швеции накануне Первой мировой войны // Военно-исторический журнал. – 2008. – №4. – С. 49-54.
5. Кучменко Е.М. Історія міжнародних відносин першої половини ХХ ст. (Історико-політичне есе) : [У 2-х ч.] / Е.М. Кучменко, Б.А. Кучменко. – К., 2007. – Ч. 1. – С. 369 с.
6. Марущак М.Й. Історія дипломатії ХХ століття [Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Микола Йосипович Марущак. – Львів : Бескид Біт, 2003. – 304 с.
7. Островский А.В. Великая народная война // Военно-исторический журнал. – 2001. – №8. – С. 78 – 83.
8. Севрюкова О.А. Нейтралитет и оборона Бельгии в преддверии первой мировой войны // Новая и новейшая история. – 2003. – №2. – С. 84-97.
9. Туполев Б.М. Происхождение первой мировой войны // Новая и новейшая история. – 2002. – №4. – С. 27-46.
10. Шацлло В. К. Первая мировая война. 1914-1918. Факты. Документы / В.К. Шацлло. – М. : ОЛМА-ПРЕСС, 2003. – 480 с.

УДК 339.942

ТАРАНЕНКО І.В.,

Донецький національний університет,
докторант кафедри міжнародної економіки,
к.е.н, доц.

СТРАТЕГІЇ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНО – ІНТЕГРАЦІЙНИХ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ КРАЇН В УМОВАХ ЦИКЛІЧНОЇ СВІТОВОЇ ДИНАМІКИ

Анотація. В статті досліджено особливості формування інноваційних та інтеграційних конкурентних переваг країн на окремих стадіях довгого циклу Кондратьєва. Визначено засади формування стратегій інноваційного конкурентоспроможного розвитку країн з урахуванням закономірностей циклічної світової динаміки.

Ключові слова: Інноваційна конкурентоспроможність, конкурентні переваги, довгі цикли Кондратьєва, глобалізація, стратегія.